

5.4.4 Gadījumā, ja Komisijas kā iniciatīvas tiesību turētājas un vispārējo interešu aizstāves iesniegtais Eiropas tiesību aktu izstrādes projekts netiek pieņemts, Padomei ir jāpaskaidro iedzīvotājiem vai jāpamato šīs bloķēšanas iemesli.

5.5 Ticama un saskaņota informācija.

5.5.1 EESK aicina dalībvalstis attīstīt mērķtiecīgas informācijas kampaņas par Eiropas integrācijas sasniegumiem un to papildvērtību, kā arī sākot no pamatskolas ieviest, "Eiropas pilsonisko izglītošanu". Lai šī informācija būtu ticama un netiktu uztverta ka propaganda, tai jābalstās uz pilsoniskās sabiedrības organizāciju tīkliem konkrētai politikai apspriešanai. Eiropas Komisijai ir būtiska nozīme arī Eiropas komunikācijas pasākumu saskaņošanā. Šajā jomā Komisijai nebūtu jāaprobežojas ar neitrālu attieksmi, bet gan jāpieliek lielāki pūliņi, lai aizstāvētu ES politikas un mehānismus.

Briselē, 2006. gada 17. maijā

6. Veicināt jauna Eiropas un tās iedzīvotāju līguma izstrādi

6.1 Parakstot un ratificējot Eiropas līgumus, visas dalībvalstis brīvprātīgi ir iesaistījušās integrācijas procesā, kas pamatojas uz arvien ciešāku Eiropas tautu vienotību.

6.2 Pārdomu periodam ne tikai jāatrod izeja no pašreizējā institucionālā strupceļa, bet arī, pirmām kārtām, jāveicina jauns konsenss par integrācijas rezultātu un tālejošu, reāli īstenojamo politisko projektu, kas iedzīvotājiem saistītos ar Eiropu, kas viņiem nodrošinātu ne tikai mieru, bet arī lielāku labklājību un demokrātiju. Lai pārvarētu pašreizējo ES identitātes krīzi, ir nepieciešams atjaunot ticību Eiropas projektam un jāpiespīr jauna lēģitimitāte integrācijas procesam.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētāja

Anne-Marie SIGMUND

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem"

KOM(2006) 32 galīgā red. — 2006/0010 (CNS)

(2006/C 195/18)

Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 10. februārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsonības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2006. gada 3. maijā. Ziņotājs — **GREIF kgs.**

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 427. plenārajā sesijā, kas notika 2006. gada 17. un 18. maijā (17. maijā sēdē), ar 91 balsi par un 1 pret, pieņēma šo atzinumu.

1. Komisijas iesniegtais lēmumprojekts

1.1 Komisija 2006. gada sākumā iesniedza Padomei lēmumprojektu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņem 2006. gadam.

Tajā ir ierosināts bez grozījumiem atstāt spēkā 2005. gadā pieņemtās pamatnostādnes 2005.—2008. gadam un ieteikt dalībvalstīm turpināt to darba tirgus un nodarbinātības politikas īstenošanu saskaņā ar minētajās pamatnostādņēs izvirzītajām prioritātēm.

1.2 Izstrādājot šo lēmumu, Komisija ir ņēmusi vērā jauno pārvaldības ciklu, kas radies, reformējot Lisabonas stratēģiju, un kam atbilstoši ekonomikas politikas vispārējas pamatnostādnes un nodarbinātības politikas pamatnostādnes, kas pieņemtas kā integrēts kopums, tiek pilnībā pārskatītas tikai ik pēc trim gadiem.

1.3 Tādēļ dalībvalstis Padomē neizmantoja iespēju 2006. gadā veikt starpposmā eventuāli nepieciešamās izmaiņas.

Pirms minētā Komisijas lēmuma tika novērtētas tās valstu reformu programmas, ko dalībvalstis iesniedza 2005. gada rudenī un kas bija iekļautas dalībvalstu ikgadējā progresa ziņojumā un kopīgajā nodarbinātības ziņojumā.

2. Komitejas piezīmes

2.1 EESK jau atzinumā par 2005.—2008. gada pamatnostādņu pieņemšanu⁽¹⁾ ir atzinīgi vērtējusi šo jauno integrēto pieeju un daudzgadu ciklu, tomēr cita starpā ir uzsvērusi, ka:

- daži ekonomikas politikas vispārējo pamatnostādņu un nodarbinātības politikas pamatnostādņu aspekti nav pietiekami saskaņoti;
- panākumi ir atkarīgi galvenokārt no tā, ka dalībvalstis nopietni uztver savus pienākumus un valstī patiesi tiek īstenotas prioritātes, par kurām panākta vienošanās;
- šajā sakarā jānodrošina patiesa parlamentu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana visos nodarbinātības politikas koordinēšanas posmos.

2.2 Turklāt Komiteja ir minējusi, ka, izstrādājot 2005.—2008. gada pamatnostādnes, izmaiņas pirmām kārtām ir jāveic izmaiņas attiecībā uz šādām prioritātēm:

- politikas pasākumi, kuru mērķis ir sekmēt jauniešu iesaistīšanas darba tirgū, pirmām kārtām nodrošinot to, ka viņus pirmo reizi pieņem darbā un to, ka tādejādi viņiem rodas arī nākotnes izredzes;
- pasākumi saistībā ar pāreju uz ekonomiku, kas balstīta uz zinātnes atziņām, īpaši attiecībā uz darba kvalitātes uzlabošanu un darba ražīguma palielināšanu;
- jautājumi, kas saistīti ar dzimumu līdztiesību darba vietā, un šajā sakarā arī pasākumi, kuru mērķis ir panākt, lai būtu iespējams apvienot darbu un ģimenes dzīvi;
- ekonomiski aktīvo iedzīvotāju novecošanās problēma;
- nepieciešamība efektīvāk vērsties pret tāda veida diskrimināciju darba tirgū, kuras iemesls ir vecums, invaliditāte vai etniskā izcelsme.

2.3 EESK piekrīt *Cambridge Review Reports* novērtējumam, kurā, pamatojoties uz valstu 2005. gada rīcības plānu nodaļām, kas attiecas uz nodarbinātības politiku, ir Komisijas uzdevumā izvērtēta katras valsts politika un secināts, ka attiecībā tieši uz 2.2. punktā minētajām prioritātēm plānos gan ir minēti daži pasākumi, tomēr kopumā daudzās dalībvalstīs tie nav veikti pietiekami ātri.

Ņemot vērā to, ka daudzās dalībvalstīs situācija darba tirgū gandrīz nav uzlabojusies un to, ka minētajās jomās vēl joprojām nav veikta pietiekama transponēšana valsts tiesību aktos, EESK uzskata, ka šiem aspektiem steidzami jāpievērš īpaša uzmanība ikgadējos, dalībvalstīm paredzētajos ieteikumos un vajadzības gadījumā arī jāveic izmaiņas daudzgadu pamatnostādņēs.

(1) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2005. gada 31. maija atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (atbilstīgi EK Līguma 128. pantam)" (ziņotājs — Malosse kgs). (OV C 286, 17.11.2005)

2.4 Tas pirmām kārtām attiecas uz to, ka Eiropas līmenī gandrīz nepastāv nepārprotami un saistoši nodarbinātības un darba tirgus politikas mērķi.

- Apstiprinot pamatnostādnes 2005.—2008. gadam un padarot neskaidrākus to mērķus, proti, atsaucēs vērtības, kā, arī samazinot uz atsaucēs vērtībām attiecinātas kvantitatīva rakstura prasības, netika izmantota līdz šim ES nodarbinātības stratēģijas izstrādē ierastā metode, proti, tādas skaidras sistēmas noteikšana dalībvalstīm, kurā nepārprotami definēti to pienākumi.

- Pēc valsts parlamenta un sociālo partneru uzklaušanās katrai dalībvalstij, pamatojoties uz valsts reformu programmu, kas ir jāizstrādā, drīzāk būtu jāizvirza savi mērķi attiecībā uz pamatnostādņu īstenošanu valsts līmenī.

2.5 Komiteja jau pirms gada ir norādījusi, ka iepriekšējā punktā aprakstītās parādības dēļ vēl vairāk varētu mazināties pienākumi, kas saistīti ar to prioritāšu īstenošanu dalībvalstu līmenī, par kurām panākta vienošanās ES līmenī, jo dalībvalstu nodarbinātības politikas pasākumus nevar tikpat lielā mērā kā agrāk vērtēt, pamatojoties uz konkrētiem un arī kvantitatīviem ES mērķiem.

Tagad, pēc gada, pat pirmo reizi caurlūkojot dalībvalstu iesniegto valsts reformu plānu nodaļas, kas attiecas uz nodarbinātību, var secināt, ka šīs bažas, īpaši — par tendenci mazināt saistības jeb mērķus — ir pamatotas. Kā jau vairākos avotos minēts, daudzās Komisijai iesniegtās valsts reformu programmās nav izvirzīti īpaši tālejoši mērķi attiecībā uz nodarbinātības politiku, ievērojot darbinieku tiesības:

- pirmkārt, tajās — kā tas bija arī iepriekšējos gados — bieži ir informācija par pasākumiem, kas jau tiek veikti un kas tik un tā bija iekļauti valsts valdības darba kārtībā;
- otrkārt, daudzās valsts reformu programmās trūkst konkrētas informācijas par to, kad, kā, par kādiem līdzekļiem un kas īsteno šīs programmas.

Tā kā dalībvalstu darba tirgus struktūras un problēmas ir atšķirīgas, principā ir lietderīgi pamatnostādņu īstenošanas jomā pieļaut zināmu rīcības brīvību. Kamēr pastāvēs 2.4. punktā minētie priekšnoteikumi, noteikti nedrīkstētu pieļaut, ka atjaunotās Lisabonas stratēģijas mērķi tiek mazināti tādēļ, ka tie nav pietiekami konkrēti.

2.6 Tādēļ EESK uzskata, ka jāveic efektīvi pasākumi, lai nākotnē uzlabotu valstu programmu kvalitāti tā, lai tajās būtu iekļautas lielākas saistības attiecībā uz termiņiem, atbildību un — cik vien iespējams — atbilstošu finansiālo pamatu.

Valstu reformu programmās parasti ir iekļautas tikai valsts saistības attiecībā uz vispārējiem Lisabonas nodarbinātības politikas mērķiem (kopējā nodarbinātība, sievietes, gados vecāki cilvēki). EESK uzskata, ka jāizvirza arī citi konkrēti mērķi, piemēram,

lai novērstu jauniešu bezdarbu, aktīvi veicinātu līdztiesību un mūžizglītību, atbalstītu invalīdus⁽²⁾, kā arī palielinātu bērnu aprūpes iestāžu skaitu un aktīvas darba tirgus politikas resursus. Tikai nedaudzas dalībvalstis šajā sakarā ir izteikušas tālejošus priekšlikumus.

Šajā sakarā ir nopietni jācenšas atkal pārdomāt Eiropas mērķus un tos iekļaut pamatnostādņēs.

2.7 EESK jau ir norādījusi, ka būtisks valstu reformu programmu panākumu priekšnoteikums ir pēc iespējas plašāka visu attiecīgo sociālās jomas dalībnieku, īpaši sociālo partneru, iesaistīšana visos procesa posmos.

Šajā sakarā Komiteja pauž nožēlu, ka, sagatavojot valstu rīcības plānus, bieži vien nenotika nepieciešamās konsultācijas ar sociālajiem partneriem, kā arī patiesas debates ar pilsonisko sabiedrību. Viens no iemesliem bija tas, ka reformu programmu izstrādei bija atvēlēts ļoti maz laika, kā teikts arī valstu ziņojumu analizē, kas iekļauta Nodarbinātības komitejas *Cambridge Review Report*.

Komiteja uzskata, ka šāda visu attiecīgo sociālo dalībnieku iesaistīšana ir priekšnoteikums, lai, piemēram, ar darba tirgus politikas palīdzību saskaņotu darba tirgus elastību un plašu nodrošinājumu ar darba vietām.

EESK uzskata, ka arī nepietiekama pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana ir viens no iemesliem, kādēļ lielākā daļa dalībvalstu ir par maz centušās iekļaut sociālā nodrošinājuma pilāru.

2.8 Šajā sakarā jāmin arī tas, ka lielākajā daļā reformu programmu ir pievērsts par maz uzmanības nepieciešamībai veikt ne tikai darba tirgus strukturālās reformas, bet arī uz pieprasījumu orientētus pasākumus, lai veicinātu izaugsmi un darba vietu rašanos. Pēdējā laikā EESK ir šajā sakarā vairākkārt norādījusi uz nepieciešamību veidot labvēlīgu makroekonomisko vidi ES un valstu līmenī.

Būtisku nodarbinātības situācijas uzlabojumu daudzās valstīs ir iespējams sasniegt tikai tad, ja tiek panākts ilgtspējīgs konjunktūras uzlabojums. Jārada atbilstīgi apstākļi, kas ir labvēlīgi gan ārējam, gan arī iekšējam pieprasījumam, lai pilnībā izmantotu potenciālu, kas saistīts ar izaugsmi un pilnīgas

nodarbinātības veicināšanu. Tikai dažas dalībvalstis savās reformu programmās šajā sakarā pievērš pietiekamu uzmanību ekonomikas veicināšanai.

2.9 Turklāt EESK jau vairākkārt ir norādījusi, ka nodarbinātības politikas pasākumi nevar būt veiksmīgi, ja nav atbilstošu finansiālo līdzekļu valsts un ES līmenī. Tādēļ attiecīgās prioritātes ir jāņem vērā, plānojot budžetu. Arī šajā sakarā *Cambridge Review* ir konstatēts, ka lielākajā daļā dalībvalstu priekšlikumiem attiecībā uz darba tirgus politikas iniciatīvām nav piešķirti pietiekami budžeta līdzekļi.

Tādēļ dalībvalstīs, piemēram, jāpaplašina iespējas izmantot budžeta līdzekļus, lai varētu veikt attiecīgus ieguldījumus infrastruktūrā. Valstu reformu programmas būtu pēc iespējas jāveido tā, lai tās kopā veidotu Eiropas mērogā koordinētu konjunktūras veicināšanas programmu. Svarīgs aspekts ir arī valsts ieguldījumi. Šajā sakarā, pārgrupējot līdzekļus, ir jāatsauc nākamajā ES budžetā paredzētais *TEN* projektiem piešķiramo līdzekļu ievērojamais samazinājums.

Tad, kad tiks detalizēti izstrādāts finanšu plāns 2007.–2013. gadam, EESK aicina ņemt vērā minētos un arī citus iero-bežojumus, kas kavē izaugsmi un darba vietu rašanos.

3. Uzraudzība

3.1 EESK aicina pievērst atbilstīgu uzmanību līdzdalības jeb demokrātijas principam, īstenojot valstu reformu programmas dalībvalstīs, kā arī nākamajos gados izskatot nodarbinātības politikas pamatnostādnes. No tā ļoti lielā mērā būs atkarīgs steidzami nepieciešamais progress attiecībā uz Lisabonas stratēģijas nodarbinātības politikas pilāru.

3.2 Šajā sakarā EESK atkārtoti pauž savu piedāvājumu kopīgi ar valstu ekonomikas un sociālo lietu padomēm un tām pielīdzināmām iestādēm nākotnē uzņemties aktīvu lomu, proti uzraudzīt galvenokārt to, lai dalībvalstīs efektīvi piemērotu pamatnostādnes.

3.3 Komiteja apsver, vai īpašā pašiniciatīvas atzinumā paust savu nostāju par izmaiņām, kas pamatnostādņēs jāveic turpmākajos gados.

Briselē, 2006. gada 17. maijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

priekšsēdētāja

Anne-Marie SIGMUND

(2) EESK 2006. gada 20. aprīļa atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Invalīdu stāvoklis paplašinātajā Eiropas Savienībā: Eiropas rīcības plāns 2006.—2007. gadam" (ziņotāja — Greif'kdze).